

Valgt blev: *Horn, Ditlevsen, Grete Hækkerup, Bjørn Krogh, Axel Ivan Pedersen, Hans Pihl, Børge Schmidt, Eigil Schytt, Axel Kristensen, Henry Christensen, Damsgaard, From, Gottschalck-Hansen, Fanger, Stæhr Johansen, Kirkegaard og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om omnibus- og fragtmandskørsel med motorkøretøjer.

Valgt blev: *Horn, Boye Hansen, Erhard Jakobsen, Anker Jørgensen, Waldemar Laurson, Helge Nielsen, Axel Ivan Pedersen, Børge Schmidt, Holmberg, Robert Christensen, Enggaard, Thisted Knudsen, Mads Eg Damgaard, Stæhr Johansen, Ninn-Hansen, Else-Merete Ross og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af:

Forslag til lov om ændringer i lov om afgift af spiritus, vin og øl samt i lov om forskellige forbrugsafgifter,

forslag til lov om ændring i lov om tobaksafgifter,

forslag til lov om forhøjelse af vægtafgift af motorkøretøjer og benzinafgift m. v.,

forslag til lov om ændringer i lov om almindelig omsætningsafgift,

forslag til lov om afgift af annoncer,

forslag til lov om afgift af elektricitet,

forslag til lov om forhøjelse af stempelafgift,

forslag til lov om forhøjelse af afgift af arv og gave,

forslag til lov om forhøjelse af indkomstskatten af aktieselskaber m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om beskattningen af medlemmer af investeringsforeninger og

forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skattedret 1965-66.

(Foregående del af første behandling findes i tidenden sp. 2667).

Forhandlingen genoptoges.

Aksel Larsen: Den højtærede finansminister synes formodentlig ikke selv, at det er nogen sirlig buket af skatteforslag, han har bundet og overrakt folketinget. Der er ganske vist alle slags blomster i den; at der er roser imellem, mærker man på tornene, men udvalget og sammenstillingen synes tilfældig og er det måske også.

Finansministeren har jo haft en bunden opgave. Pengemæssigt skulle han se at få det hele til at fylde 1.500 mill. kr., og politisk skulle han sætte blomsterne sådan sammen, at der er noget for omtrent enhver smag, så ingen forhandlingsmuligheder på forhånd er udelukket. Men det vidner jo ikke om nogen særlig fasthed.

Der var anderledes fasthed over regeringspartiernes valgkamp, ikke mindst over den højtærede statsministers. Dengang fik befolkningen ikke indtrykket af, at der ville blive vanskeligheder, og at der kunne ventes en betydeligt forøget skatteudskrivning. Man fik heller ikke indtryk af, at en regering Krag efter valget ville være blot i ringeste grad i tvivl om, hvad kurs den ville styre, eller hvilke foranstaltninger den ville foreslå.

Det er imidlertid anderledes. Nu er der måske ikke så meget at sige til, at regeringen efter valget ville se tiden an, indtil den nogenlunde vidste, hvordan forhandlingerne på arbejdsmarkedet ville forløbe. Men alligevel; vi er i den 5. måned efter valget, og vi er altså ikke nået længere end til buketten. Dermed være ikke sagt, at regeringen ikke har arbejdet, ikke har bestilt noget, for det har den, og især har finansministeren og finansministeriet måttet arbejde hårdt. Men det eneste reelle, der indtil nu er kommet ud af det, er betalingen af efterslæbet til tjenestemændene. For det var jo ikke realiteter, man beskæftigede folketinget med

[Aksel Larsen.]

i november-december, da regeringen uden egentlig begrundelse søgte at få bevilget for ca. 500 mill. kr. forbrugsskatter, medens den samtidig sagde, at til foråret ville den komme med en egentlig finansplan og stille ganske anderledes krav, formodentlig om et par milliarder.

Dengang mente regeringen, at den havde sin skatteplan klar. Den ville foreslå værditilvækstafgift — eller, som man nu kalder den, merværdiafgift — og regnede endda med, at denne helt nye form for beskatning kunne vedtages og træde i kraft allerede fra omkring 1. april. Men selv om forbrugsdepartementet har været myrefittigt og omarbejdet en meget tyk svensk betænkning over meromsen — eller „momsen“, som vi jo kalder den herhjemme — til en tyndere dansk betænkning, er man da blevet klar over, at en sådan ny skatteform, som vel ikke kan afskaffes igen, når den én gang er indført, må overvejes og forberedes meget grundigt og derfor selv i værste fald ikke kan indføres i år.

Måske er det en af de øjensynlige svagheder ved dansk parlamentarisme og partipolitik, der har medvirket til at udsætte momsens? Regeringen havde jo næppe luftet tanken, før de to store oppositionspartier deres vane tro udtrykte deres meget store betænkelighed — det gør de jo næsten altid i oppositionen, når regeringen kommer med en eller anden idé. Ja, jeg tænker, at denne velsignede vrangvilje parret med de saglige betænkeligheder, regeringen selv måtte nære, fik regeringspartiet til i denne omgang at opgive momsens og forsøge sig med buketten. Det hører naturligvis til tingenes orden, at denne kursændring næppe var foretaget, før venstres og konservatives ordførere fik travlt med at bedyre deres kærlighed til merværdiafgiften — de kom altså som borgervagten igen for silde.

Men igen; regeringen og finansministeriet har arbejdet meget og arbejdet hårdt. Resultatet fik folketinget bl. a. i form af det påståede forslag om ophævelse af sambeskatningen, som dels kun tilsigter ophævelse af halvdelen af sambeskatningen, dels af administrative grunde slet ikke kan gøres til lov, men af den højtærede finansminister er anbefalet folketinget som et diskussionsgrundlag. Efter hvad vi har forstået, er

man nu i gang i finansministeriet med for- søget på at udarbejde et forslag om overgang til kildeskat. Da dette ligesom sambeskatningens ophævelse praktisk taget ikke kan gøres, før man har hugget dansk skatte- systems akilleshæl, skattefradragsreglen, over, kan vi vel vente en eller anden gang i foråret at få forelagt et nyt diskussions- grundlag.

I beskæftigelsen med sådanne arbejds- byrder har vi vel forklaringen på, at der ikke er kommet et gennemarbejdet forslag om, hvordan statens finansielle problemer og landets økonomiske problemer skal løses. Man har simpelt hen ikke levet finansmini- steren og finansministeriet tid og kræfter til alvorligt nok at beskæftige sig med realite- terne. Nu må der imidlertid forhandles på det af regeringen givne grundlag. Vi finder, at det også nok kan lade sig gøre, især da buketten indeholder blomster, der ved deres skønhed og duft tiltaler os, men som ganske vist, som vi har hørt, vækker afsky ikke blot hos venstre og de konservative, men også hos de radikale. Sådant som regerin- gens oplæg er, må det også være givet, at regeringen vil være villig til at overveje forslag fra folketinget, der tilsigter at give det hele en bedre og mere harmonisk sam- mensætning, og vi skal gerne bidrage vort dertil.

I efteråret var den højtærede finansmini- ster af den mening, at han skulle bruge ca. 2 milliarder mere for at klare statskassens og valutakassens problemer. Vi antog den- gang, at skatterne nok ville give adskilligt mere, end man havde kalkuleret med, og det glæder sikkert finansministeren, at vi fik ret. Nu mener han jo, at på grund af den så at sige naturbetingede stigning i skatteindtægterne kan han nøjes med halv- anden milliard. Pengene skal dels bruges til at dække statskassens merudgifter, dels til at sikre et kasseoverskud på mindst en milliard kroner. Meningen med det krævede kasseoverskud er så igen, at milliarden skal nedkules i nationalbanken, så den hverken omsættes i privat eller offentligt forbrug — kasseoverskuddet skal altså være en kon- traktiv, en forbrugsbegrænsende foranstalt- ning.

Så vidt det kan gøres op, foreslår rege- ringen, at de 1.500 mill. kr. skal skaffes fra 19 forskellige kilder, store som små.

[Aksel Larsen.]

De skal bestå i direkte skatter af forskellig art, i skatter og afgifter, der er en art „missing link“ mellem direkte skatter og forbrugsskatter, i takstforhøjelser og i rene varefordyrende forbrugsskatter. Nogle af dem skal give 200-300 mill. kr., enkelte kun 10-15 mill. kr., hvilket efter den højtærede finansministers karakteristik forslår som en skrædder i helvede, men det bliver til penge alt sammen.

Socialistisk folkeparti er ikke af den mening, at skatter er af det onde. Vi er klar over, at staten og kommunerne må have skatteindtægter for at kunne løse de samfundsopgaver, der skal løses. Vi er klar over, at det i den givne situation er nødvendigt for staten at skaffe sig forøgede indtægter, og når man tænker på de offentlige investeringer, der med uafviselig styrke trænger sig på, og som vi drøftede i folketinget forleden, må man sige, at egentlig er regeringens krav af en størrelsesorden, som næsten er for beskeden. Ganske vist kan statskassens situation også forbedres ved, at man sparer, og hvis man ville lytte såvel til socialistisk folkeparti som til den sunde fornuft, så tog man også af hensyn til de produktive investeringers krav fat på at virkeliggøre dansk afrustning, at skære militæruddgifterne helt bort. Vi ved imidlertid, at dette vil regeringen og flertallet i folketinget ikke, i hvert fald ikke endnu, og da samfundsopgaverne ikke af den grund kan lades uløst, må vi se, hvordan vi skaffer midlerne.

Med den situation, finansministeren befinder sig i, kan man meget vel forestille sig, at han beklager den letsindighed, der blev begået i hans forgængers tid og i den højtærede statsministers første glade statsministerdage. Jeg tænker på, at man på grund af iveren for at få afsluttet et forlig om en engrosoms med venstre og de konservative gik ind på at sætte indkomstkatterne ned med 700 mill. kr. årligt — en sum, der vel i dag er vokset til 900 eller 1.000 mill. kr. Tænk, om man ikke havde gjort det — så var finansministeren i dag blevet sparet for to tredjedele af sine bekymringer. At man har lært, kan ses af, at regeringen har trukket sit forslag til udskrivningslov tilbage og foreslår udskrivningen af indkomst- og formueskat

foretaget efter samme skala som den i dette skatteår gældende, altså uden den tidligere beregnede betydelige nedsættelse. Vi anser dette for at være både klogt og rigtigt, og vi opfordrer regeringen til her at kridte støvlerne og stå fast. Balancen mellem direkte skatter og forbrugsskatter skulle nødvendigvis gøres mere skæv, end den er. I den givne situation mener også vi, at proportionalskattens bund- og overgrænse må fastholdes, men vi tilråder dog, at man fastholder den del af regeringens tidligere forslag, der tilsigtede at flade den alt for stejle progression ved marginals kattens begyndelse noget ud.

At vi mener, regeringen er på den rette vej med sine forslag om en i øvrigt beskeden forhøjelse af aktieselskabsskatten, af den særlige indkomstskat, af arveafgiften og med forslaget om annonceskat, ved alle — og hvis der var nogen, der ikke vidste det, har de da fået det fortalt af den borgerlige presse, og vi har til overflod fået det understreget i den foreløbige debat her. Vi forlanger dog indenlunde paterniteten til disse forslag; vi er klar over, at der såvel i den socialdemokratiske folketingsgruppe som i regeringen er medlemmer, som selvstændigt har kunnet indse rimeligheden og berettigelsen i at skaffe en del af de nødvendige statsindtægter ad disse veje, også fordi de pågældende ikke har glemmt, hvad der står i socialdemokratiets politiske arbejdsprogram af 1961.

Annonceskatten på 10 pct. har i ganske særlig grad vakt den borgerlige presses og for resten også det kommunistiske dagblads forbitrelse. Ja, det må vel bemærkes, at det sidstnævnte endda er kommet til den overbevisning, at reklameskat og reklamebegrænsning ikke er noget godt, men det forstår man jo, eftersom Pravda i Moskva netop for få dage siden er begyndt at docere, at reklame egentlig er noget værdifuldt socialistisk. Vi har ganske vist aldrig foreslået en annonceskat, men foreslået, at man forsøgte at begrænse den overhåndtagende reklame ved ikke mere at lade staten og kommunerne betale en meget væsentlig del af udgifterne ved den. Det gør staten og kommunerne jo nemlig derved, at reklameudgifter er fuldt fradragsberettigede i virksomhedernes driftsregnskaber, hvisårsag deres overskud og skattetilsvær

[Aksel Larsen.]

bliver mindre. Da det meste af reklamen desuden kun har til formål at forlokke eller forlede folk til at give deres penge ud til anskaffelser, de ikke har særlig brug for eller råd til, og som de ofte køber på afbetaling til dyre renter, så ville det være samfundsgavnligt, om reklamen blev begrænset noget. Derfor har vi foreslået, og derfor foreslår vi stadig, at reklameudgifter fremtidig kun må kunne fradrages som driftsudgifter med 50 pct. Hvis man går ind på det, vil statens indtægt af de direkte skatter stige, formodentlig med betydelig mere end det beløb, som en annonceskat kan give. I forbindelse hermed vil jeg nævne repræsentationsudgifter. Det er komplet meningsløst, at staten og kommunerne gennem mindskede skatteindtægter skal betale en væsentlig del af de penge, der på forskellig vis gives ud til repræsentation. Her tænker jeg på repræsentation i videste forstand, ikke bare på forretningsfrokoster, cognac o. s. v., som hører til repræsentation, men også på rejser, som foretages i angiveligt forretningsøjemed, og på direktionsbiler og lignende køretøjer, der anskaffes, og hvis drift så at sige betales over den fradragsberettigede repræsentationskonto.

Den foreslåede annonceskats ideelle motivering tror jeg ikke på. Det er slet ikke for at skaffe ligevægt mellem omsen på anden reklame og på annoncerne, at man nu vil belægge disse med 10 pct. Det ses også af, at denne annonceskat også skal ramme programmer, bøger o. lign., som i forvejen er belagt med oms. Men selv om vi kunne ønske udformningen anderledes, erkender vi, at annonceskatten er et fremskridt henimod en regulær reklameafgift, som vi håber kommer. Derfor takker vi for finansministeriets skøn, som går ud på, at der alene til annoncer anvendes 800 mill. kr. om året. Mon ikke det turde betyde, at hele reklamen tegner sig for det dobbelte?

Folkepensionsbidraget er ubestrideligt en direkte skat, og det er da et fremskridt, at det nu samtidig med forhøjelsen foreslås gjort progressivt, omend progressionen ikke er til at falde i andedammen over. Men når folkepensionsbidraget alligevel skal tages over skattebilletten, burde man inkorporere det i indkomstskatten, hvis progression

trods skattefradragsreglen er mere rimelig. Det ville også være mere besparende ikke at have denne ekstra konto på skatteregnskabet.

Stempelafgiften kan ikke uden videre sættes i bås med forbrugsskatter eller direkte skatter; den er som sagt en art missing link. Men stort set er dens forhøjelse rimelig, den anvendes i høj grad ved ejendomshandler og andre pengetransaktioner.

Hvad de foreslåede takstforhøjelser angår, er deres begrundelse næppe til at skyde igennem, men det må nok undersøges, om de derfor er regnet rigtigt ud. Om dette spørgsmål bliver der jo imidlertid lejlighed til at udtale sig nærmere under et senere punkt på dagsordenen.

Forbrugsbeskatningens del af buketten kan jeg ikke udtrykke tilsvarende velvilje over for. Jeg kan nok se, at en del af disse punktsskatteforhøjelser såvel som omsætningsafgiftens forhøjelse fra 9 til 10 pct. fra finansministerens side er tænkt som en art foruddiskontering af den merværdioms, som han håbede at blive far til, og at dette gælder måske i ganske særlig grad den nyeste skattemæssige skarntydeplante, elektricitetsskatten, men dette kan ikke stemme os velvilligt. Den højtærede finansminister er vel også klar over, at han i høj grad lægger sig ud med kommunerne ved at anbringe støvsugerslangen i de kommunale værker, for elektricitetsforsyningen er i alt væsentligt kommunal. Vi vil gøre, hvad vi kan for at få finansministeren til at opgive denne forkastelige idé.

Her må jeg notere mig, at den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Peter Nielsen, har erklæret, at han er principiel modstander af indirekte skatter. Jeg forstår altså, at det er derfor, han ikke alene anbefaler de her foreslåede indirekte skatter, men også håber, at vi enten får en detailoms eller en merværdioms. Han har det altså sådan, at det gode, han vil, det gør han ikke, og det onde, han ikke vil, er han villig til at gøre.

Regeringen har forståelsen af, at når den forøger forbrugsskatterne og dermed varepriserne, må man yde social kompensation til den mindrebemidlede del af befolkningen. Netop for at vi kan gøre det, er det, vi må have en indkomstbeskatning af passende højde, selv om kompensation også kan ydes

[Aksel Larsen.]

over den sociale lovgivning; men hvis man vil yde kompensationen over skattelovgivningen, burde det gøres ved at lempe beskattningen af de befolkningsgrupper, man ellers rammer for hårdt, og ikke først og fremmest gennem den nyeste opfindelse, persontilskud, som foreslået i udskrivningslovforslaget. Det er en bagvendt og bekostelig ordning først at tage pengene fra folk og så betale dem en del af pengene tilbage med en art undskyldning. Dertil kommer, at dette persontilskud efter forslaget skal ydes til skalaindkomster på op til 16.000 kr., altså de skattepligtige indkomster efter at alle, selv de mest urimelige, fradrag er trukket fra. Ja, hvis alle skatteydere var lønmodtagere eller fik deres selvangivne indkomst kontrolleret ligeså skrappt som lønmodtagerne, gik det vel, men det er ikke tilfældet, og netop på grund af skattelovgivningens ineffektivitet over for næsten alle, som ikke er lønmodtagere, er der grund til at være betænkelig ved det stykke sukker-
mad, der hedder persontilskud.

Det her sagte gælder ikke forslaget om børnetilskuddets forhøjelse. En sådan forhøjelse har længe været tiltrængt, og regeringen kunne roligt have foreslået, at den skulle være endnu større. Måske kan det til persontilskud reserverede beløb overføres til et større børnetilskud. Det ville der være mening i. Børnetilskuddene hører i øvrigt ikke hjemme i skattelovgivningen, da det er en social foranstaltning, men statsministeren har måske allerede glemt sit meget kategoriske løfte fra valgkampen om, at børnetilskuddene fremtidig skulle blive udbetalt kontant til forsørgerne, fortrinsvis mødrene, og ikke modregnes i skatten.

Regeringen har i dette folketingsår måttet vise meget stor forhandlingsvilje. Det vil den sikkert fortsat gøre, og den vil også nok under forhandlingerne være modtagelig for andre forslag til at klare finansproblemerne end dem, der er indeholdt i buketter. Det er muligt, at det udvalg, der bliver nedsat, i nogen grad vil fortsætte det studie-kredsarbejde, vi kom så godt i gang med i efteråret, og det er formentlig også en betingelse for, at vi kan finde den bedst mulige løsning.

Jeg kan allerede nu sige, at vi under udvalgsarbejdet vil interessere os for at få

al reklame beskattet, omend ad den vej, jeg har antydnet, altså en ordning, så stat og kommuner ikke gennem mindre skatteindkomst skal bidrage med en væsentlig del til at betale reklameudgifterne. Vi vil også nok kunne anvise visse områder, hvor staten kan og bør tage flere penge ind, end den gør, også om det måske bliver så små summer, at finansministeren synes, de forslår som en skrædder i helvede. Hvad mener man f. eks. om kirkeskatten? Ja, undskyld, det var ikke for at bruge det ord i forbindelse med det andet, men som den er nu, dækker den jo kun en meget lille brøkdel af udgifterne til folkekirken, og det vil sige, at de skatteydere, der enten er medlemmer af andre trossamfund eller slet ikke tilhører nogen menighed, gennem deres almindelige skatter skal bidrage til en kirke, de ikke hører til. Jeg vil ikke gå for vidt, men mon nogen ville finde det urimeligt, om kirkeskatten forhøjedes, så den i hvert fald gav 50 mill. kr. mere end hidtil? Jeg kan ikke tænke mig, at folkekirkens folk kunne være af en sådan mening. Folkekirkens udgifter er ganske vist langt større end 50 mill. kr. om året, men en del af disse udgifter må naturligvis dækkes af den verdslige statsmagt, eftersom denne har pålagt folkekirkens tjenere et betydeligt verdsligt arbejde bl. a. vedrørende folke-
registrene.

Dernæst vil vi foreslå, at det konkret overvejes, hvordan staten kan spare, og vi tvivler ikke om, at der kan spares en hel del på administrationen, ikke mindst hvis man gav sig til at rationalisere den alt for indviklede lovgivning i dette land, som er bestemmende for administrationens opbygning og arbejde. I tidligere situationer, der har mindet om denne, har regeringen været lydør over for krav om besparelser bl. a. på statens civile anlægsarbejder. Hvad om man denne gang undersøgte, hvorledes der kan spares på de militære anlægsarbejder og på de militære anskaffelser? Hvis man f. eks. undlod ekspropriationerne og udvidelsen af skydeterrænet ved Oksbøl, ville man da nok spare et halvt hundrede millioner.

For nylig oplyste den højtærede udenrigsminister, at forsvarsordningen af 1960 er sprængt af udviklingen, at man sikkert må gå i gang med at revidere den eller

[Aksel Larsen.]

måske udarbejde en helt ny. Jeg tvivler jo ikke på, at han har ret. Men så længe man ikke har fundet ud af, hvad man så vil gøre, og hvis man stadig væk vil opretholde et nytteløst militærberedskab, er det så ikke u hensigtsmæssigt at fortsætte med militært byggeri, med våben- og ammunitionanskaffelser for at udfylde en forsvarsordnings rammer, som man erkender er forældet og ikke er hensigtsmæssig? Medens man overvejer, kan man da i det mindste sætte kadencen ned og forsøge at spare et par hundrede millioner eller måske mere om året. Jeg synes også, man burde tænke på, at selv om der tilsyneladende ikke er noget fremskridt i de internationale nedrustningsforhandlinger — der er i hvert fald ingen aftale truffet om noget sådant — er der dog visse stormagter, der synes at have beskåret deres militærudgifter en del. Om der foreligger tosidede eller halve aftaler derom, det ved jeg ikke, men jeg ved altså, at det er sket, og jeg synes, at det ikke gjorde noget, om vi efterlignende disse stormagter.

I øvrigt behøver vi ikke at vente på, at andre skal gå i spidsen. Vi har lov til selv at tage et initiativ. Jeg anbefaler altså, at man ser, om der ikke kan spares en del på denne konto, og med det ærede medlem hr. Baungårds nye uministerielle trosbekendelse skulle der vel være større muligheder i denne retning end før, selv om det må erkendes, at det ærede medlem ikke udtalte sig nær så stærkt og bombastisk, som det forekom, da man så Politikens overskrift i referatet af en af hans taler i går.

Regeringens formål med at foreslå forhøjelse af forbrugsskatterne er et dobbelt: man vil på én gang skaffe statskassen indtægter og begrænse befolkningens forbrug. Hvad det sidste angår, bør den betænke, at endogså dens egne tre vise mænd, ja, endogså den tidligere nationalbankdirektør, har erklæret, at ikke blot forbruget, men også investeringerne er for store og skyld i de vanskeligheder, vi skal slås med. Jeg synes også, at når det ærede medlem hr. Poul Møller bebrejder regeringen, at den ikke retter sig efter de tre vise mænds råd, burde det ærede medlem også være talsmand for, at man skal kigge på, om der ikke investeres for meget i det private

erhvervsliv herhjemme. Som såvel den højtærede økonomiminister som jeg har fremhævet, tyder alt på, at investerings-takten godt kunne tåle at blive reguleret nedad, og så vidt jeg kan se må dette bedst kunne gøres ved i almindelighed at nedsætte den tilladte afskrivningsprocent og desuden ved at gøre afskrivningerne variable, sådan at navnlig eksportindustrien tilgodeses, ved at den får de højest tilladte afskrivningsprocenter. Målt i penge ville noget sådant også hjælpe statskassen noget mere end den foreslåede forhøjelse af aktieselskabsskatten.

Jeg kan kun beklage, at regeringen har tilladt den højtærede handelsminister at sige i går, at regeringen allerede har kastet tre skovfulde jord på de råd, der er givet den, om at kigge på, om afskrivningerne fortsat burde være så høje. Jeg ved godt, at der er dem, der råber lige så højt, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen gjorde, da han begyndte sin tale. Han forklarede, at hvis vi ikke fik gennemført buketten, ville vi blive ramt af al landens ulykker, arbejdsløshed, oversvømmelser, valutakrise, og jeg ved ikke hvad. Der er dem, der råber lige så højt i anden retning. De siger, at hvis man piller ved afskrivningsreglerne og nedsætter procenterne, går dansk industri rabundus, men det passer ikke. Vi har haft denne høje afskrivningsprocent i så mange år, at industrien i allerhøjeste grad har fornyet sit produktionsapparat, er konkurrencedygtig; og som jeg vistnok tidligere har sagt, det er skadeligt, hvis man så fortsætter med at tillade denne høje afskrivningsprocent. Den er mig bekendt højere end i noget andet land, vi kan sammenligne os med.

Regeringen syntes ikke om min idé med en ekstraordinær formueopgørelse og tilhørende pengeombytning — eller den ville i hvert fald ikke give tilsagn om at overveje en sådan foranstaltning i denne omgang. Det beklager vi. Men så må det være tilladt at erindre om, at finansministeren efter sine egne erklæringer her i tinget er klar over, at skatteligningen ikke er effektiv eller kun er effektiv over for lønmodtagere, og at han har lovet at overveje, hvad der kan gøres. I al den megen tale om en skattereform — guderne skal vide, at vi trænger til en sådan — kan det ikke blive fremhævet nok,

[Aksel Larsen.]

at det mest påtrængende af alt er at få effektiviseret ligningen, så flest muligt, helst alle, kan føle sig meget stærkt animeret til at huske alle indkomster, når selvangivelsen skal skrives. Sandsynligvis må kontrolloven skærpes, men allerede uden en sådan skærpelse skulle der, som også finansministeren har erkendt, kunne gøres temmelig meget. Ja, men hvad dølen nøler man så efter? Vil det ikke være mest retfærdigt, om alle skatteydere ved udfyldelsen af selvangivelsen er i samme båd som lønmodtagerne, samtidig med at dette vil give stat og kommuner de skatteindtægter, de har krav på. Det ærede medlem hr. Peter Nielsen har fuldkommen ret. Skattesnyderne kan skaffe sig ekstra skattelettelser, direkte skattelettelser, men det burde de ikke have lov til, og det kan stort set forhindres, hvis viljen hos regeringen er stærk nok dertil.

Medens man desværre ikke har interesseret sig tilstrækkeligt for at få kontrolleret, om alle indtægter nu også huskes ved selvangivelsen, så har man til gengæld opfundet alle mulige fradrag, der lovligt kan gøres. En del af dem kan udnyttes af praktisk talt alle skatteydere og er altså nærmest meningsløse, men tjener vel til at komplicere skattevæsenets arbejde; og så håber man formentlig på, at de kan skabe en lidt bedre stemning ved udfyldelsen af selvangivelsen.

Andre af disse fradrag, som f. eks. påståede opsparings præmiering med skattelettelser, har dog en mening, nemlig den asociale, at de, der på grund af ringe indkomst ikke er i stand til at spare op — jeg mener, ikke er i stand til at postere deres penge, så det ser ud, som om de sparer op — ikke skal have skattelettelse, medens de, der er i stand til at foregive en sådan opsparing, skal have skattelettelse, som de mindrebemidlede så må betale. Jeg synes, man skulle afskaffe alle disse ordninger. De gør ikke opsparingen herhjemme 5 pct. højere, end den ville være uden disse ordninger, og hvis man afskaffer dem, så kunne der nok hentes mere ind i skat, eller man kunne nedsætte skatteprocenten.

Jeg forstår så udmærket vel, at de ærede medlemmer hr. Henry Christensen og hr. Poul Møller ikke er tilfredse med det, vi har, men tværtimod ønsker mere af den slags præmiering af den såkaldte private opspa-

ring. Men jeg synes, at sporene skræmmer. Man burde afskaffe disse præmieringsmetoder.

Det uden sammenligning værste fradrag er imidlertid fradraget for betalt skat. Det er kommet ind i dansk skattelovgivning ved en misforståelse; det er noget, der ikke kendes i noget andet lands skattelovgivning. Det er en fradragsordning, hvis konsekvens er, at de store indkomster skattebegunstiges på de små indkomsters bekostning. Og så komplicerer skattefradragsreglen i uhyrlig grad ligningsmyndighedernes arbejde. Det er ikke sandt, som en påstået sagkyndig forleden docerede i fjernsynets „Ekko“, at indkomstskatten bevirker, at det ikke kan betale sig at arbejde og tjene mere. Det er direkte usandt. Men det er sandt, at skattefradragsreglen, som ikke hører hjemme i indkomstbeskatningen, og som ikke burde være der, bevirker, at hvis man et enkelt år har stigende indkomster, så brandskattes stigningen. Det er også sandt, at denne usaglige og asociale skattefradragsregels eksistens har gjort hele vort skattesystem så uendeligt kompliceret og tvunget lovgivningsmagten til at sætte lap på lap på det, så skattesystemet ligner et tarveligt syet kludetæppe, samtidig med at skattefradragsreglen og den alene er den virkelige hindring for en løsning af sambeskatningsproblemet og for en overgang til kildeskat.

Når regeringen siger, at den vil indføre kildeskat, tror jeg den ikke, for den vil jo ikke skattefradragsreglen til livs.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen sagde, at vi må have et fast skattesystem, så enhver ved, hvad han skal betale. Hvis det er tilfældet, så forstår jeg ikke den pjece, det ærede medlem har skrevet om kildeskat, og hvori han har anbefalet kildeskatte med den motivering, at man så kunne bruge den som konjunkturregulator, således at man med kortest muligt varsel kunne sætte skatteprocenten i vejret. Så ved enhver jo ikke, hvad han skal betale, før der kommer en ny beslutning. Jeg forstår heller ikke, at det ærede medlem hr. Peter Nielsen, som har det ønske, at vi får et fast skattesystem, så enhver ved, hvad han skal betale, pludselig kan erklære, at han er tilhænger af merværdiomsen, for dér ved enhver heller ikke, hvad han skal betale. Omsen kan jo nemlig også, hvis man får

[Aksel Larsen.]

den lavet på fornuftig vis enten som detailoms eller merværdioms, sættes i vejret, endda med meget kort varsel.

Men måske dæmrer det alligevel. Den skattebuket, finansministeren har overrakt folketinget, viser i hvert fald, at der på adskillige, ikke uvæsentlige områder er fremskridt at spore i opfattelsen. Det er, ligesom man på disse områder er ved at komme nærmere til den opfattelse, der er udtrykt i socialdemokratiets kongresprogram af 1961, det program, om hvilket onde tunger vil vide, at finansministeren går og tænker på at få det revideret til højre, eller ad venstre og konservative til.

Men alligevel, mon det hele ikke kan klares på en mindre kompliceret måde? Når vi går ud fra, at staten virkelig har brug for en indkomstforøgelse på 1½ milliard kr., og lad os gå ud fra, at det i sidste instans er i alles interesse, at staten får pengene, lad os så overveje, om de ikke kan fremskaffes på en bedre måde.

Ude i befolkningen, og vel især blandt lønmodtagerne, er der en berettiget aversion imod flere indirekte skatter, og vi burde alle nære frygt ved tanken om, hvad de af sådanne skatter forårsagede prisstigninger kan bevirke. Derfor bør det overvejes, også selv om det radikale hovedstadsorgan med rædsel har sluppet den tanke, det udkastede ved synet og duften af buketten, om det ikke er bedre at tage pengene ind gennem et par måneders eller et kvartals ekstra indkomstskat til staten. Hvis man er i tvivl om, hvor meget det ville give — man siger: vi aner ikke, hvad udskrivningsprocenten bliver, og vi ved ikke, hvordan indkomsten er endnu, for vi har ikke fået selvangivelserne gjort op — så kunne man jo støtte sig på den skat, der betales i øjeblikket, og fastsætte ekstraskatten til en passende procentdel af denne eller anvende en del af indeværende skatteårs skat og en del af næste skatteårs skat som en art målestok for, hvad der skulle betales ekstra. En sådan løsning har den fordel, at så ved enhver, hvad han skal betale. Det vil tiltale det ærede medlem hr. Peter Nielsen, og så påvirkes priserne og omkostningsniveauet ikke i opadgående retning, og der bliver også beskattet mere

i forhold til den enkeltes evne, end tilfældet er, når der pålægges forbrugsskatter.

Den højtærede finansminister sagde, at han må have 1½ milliard, for at staten kan få et kasseoverskud på 1 milliard kroner, altså for at man kan trække 1 milliard ud af det aktuelle forbrug. Lad os overveje, om dette mål ikke kan nås på en anden og bedre måde end ved at nedkule pengene midlertidigt i nationalbanken.

Vi har et boligproblem her i landet, og det er stort. Der kan snakkes evindeligt om, at det skal løses, at vi skal op på at producere mindst 50.000 boliger om året, og at boligproduktionen bør have prioritet, men det hjælper alt sammen ingenting, så længe man ikke løser boligbyggeriets finansieringsproblem og dermed gør noget grundlæggende for at nå op på det nødvendige antal lejligheder og for, at huslejen kan bringes ned i menneskelige højder. Et hus eller en lejlighed kan holde i mange år, og det er kun beskåret meget få at kunne betale alle omkostninger ved indflytningen eller erhvervelsen kontant — hvis der overhovedet er nogen, der gør det. Men til de reelle omkostninger kommer de falske som følge af, at byggeriet finansieres ved lån, som efterhånden er kommet så skyhøjt op i reel rente, at man i gamle dage ville have kaldt det åger.

Obligationskurserne må op, og den effektive rente må ned. Det vil regulere omkostningerne ved byggeriet nedad, og det vil igen bringe huslejen ned på et rimeligt niveau, samtidig med at det i øvrigt vil påvirke lånerenten i hele samfundet, også til gavn for erhvervslivets omkostninger. En forudsætning er det imidlertid, at den nødvendige kapital til udlån til boligbyggeriet skaffes. Det kan udtrykkes på anden måde: hvis vi i løbet af en kort årrække vil have forøget og billiggjort boligproduktionen tilstrækkeligt — og derved også opnå at bringe huslejen i det allerede færdiggjorte nyere byggeri ned — må vi begrænse forbruget af visse andre produkter eller varer og overføre den således sparede forbrugsevne til boligforbruget. Det bør overvejes, om det ikke vil være mere rigtigt end at opkræve en milliard eller et andet beløb mere i skat, end staten har brug for, at lade befolkningen, f. eks. gennem en årlig

[Aksel Larsen.]

bunden opsparing, stille en del af den fornødne kapital til rådighed for en boligfond, som finansministeren ikke må have mulighed for at dræne, og som skal kunne finansiere i hvert fald boligbyggeriets tredje prioritet til en rimelig rente og uden kurstab på obligationerne.

Den nationaløkonomiske og valutamæssige virkning heraf vil blive den samme som ved en nedkuling af ekstraskatter i nationalbanken, men dertil kommer den overmåde gunstige virkning på renteniveauet, og så at der ved alles fælles indsats gøres noget effektivt for at få boligproblemet løst.

Hvis det kan gøre ideen yderligere tiltalende for den side af salen dér til højre, vil jeg tilføje, at en sådan, om jeg så må sige, folkeopsparing til løsning af boligproblemet dog er en privat opsparing, som slår alle rekorder, sammenlignet med, hvad man ellers kunne forestille sig.

Ja, dette synes vi bør indgå i overvejelserne om statens finansielle og landets økonomiske problemer. Jeg håber, at hele folketingsret vil være med i disse overvejelser og ikke lade forudfattede meninger eller partipolitiske særstandpunkter forhindre en fordomsfri stillingtagen til, om man skal søge nye veje.

Denne henstilling er naturligvis også — og i ganske særlig grad — rettet til regeringen. Regeringens situation som mindretalsregering er ikke uden vanskeligheder, men disse bliver større og mere ubehagelige, hvis regeringen ikke befrier sig for, hvad der næsten har kunnet opfattes som dogmer for dens politiske virksomhed.

Som vi har forstået allerede af den hidtidige debat, er der kræfter i den borgerlige opposition, der kan tænke sig at gentage spillet fra omsforligets triste dage, og som vil søge at presse eller lokke socialdemokratiet til at acceptere VK-politikken i dennes snævrreste forstand. Jo større villighed der er hos nogle til at lade sig lokke, jo større mulighed har naturligvis børne-

lokkerne, men så meget mere grund er der til at advare. Regeringen behøver ikke at lade sig lokke eller presse til et skatteforlig, som er socialt uretfærdigt og nationaløkonomisk uforsvarligt — et skatteforlig, som vil tårne nye vanskeligheder op i fremtiden — og regeringen behøver ikke at lade sig sulte ud af dem, der højt talende, men ubesindigt har forkyndt, at nu gælder det magten.

Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at de konservative stiller én betingelse — ja, sådan opfattede jeg i hvert fald det ærede medlem — at de stiller én ufravigelig betingelse for overhovedet at være med, nemlig at man får brugsforeningsbeskatningen bragt i orden. Det kunne han passende tale med venstre om, men i øvrigt har vi jo oplevet, at det ærede medlem stiller mange mærkelige betingelser, som han godt ved han ikke kan få opfyldt. Jeg tænker f. eks. på, at han har truet med, at hvis ikke Nordisk Råd vil træffe beslutning nu om et fællesnordisk marked for landbrugsvarer, så vil han sørge for, at det konservative folkeparti ændrer sin stilling til de europæiske markedsproblemer. Nu får vi altså et nyt ultimatum: at hvis ikke brugsforeningsbeskatningen bringes i orden, så vil det ærede medlem ikke være med til dette her, og den trussel må vi jo så se om vi kan overleve; for at det bliver virkeliggjort, er der vel ingen chancer for.

Regeringen har altså — det må gentages — siden den kom til magten efter valget i september, ikke just demonstreret fasthed eller initiativ, ikke vist, at den virkelig havde en politik og ville forsvare den. Nu er tiden inde, hvor den må afgøre, hvad den vil, og hvorhen den vil orientere sig. De kommende ugers forhandlinger vil forhåbentlig vise, at den formår at vælge den rette vej.

Rimstad: Det er en ejendommelig situation, folketingsret er kommet i ved at skulle behandle disse 16 lovforslag. Det betyder jo nemlig ganske simpelt, at den ufuldendte

[Rimstad.]

finanslov, som vi havde til første behandling først den 8. december sidste år, endnu inden sin anden behandling skal til ny principiel diskussion her i tinget.

De første seks sider af den højtærede finansministers fremsættelsestale vedrørende lovforslagene understreger meget tydeligt dette forhold. Den del af talen kunne og burde være holdt den 8. december. Det blev den ikke. Det er et udtryk for den manglende planlægning, for den manglende linje i regeringens økonomiske politik. Men nu står regeringen altså med den opgave at få regnestykket til at gå op eller, om man vil, at skaffe balance på budgettet. Det drejer sig om det største budget, der nogen sinde har været fremlagt her i tinget, og det havde i denne forbindelse været nærliggende for regeringen at undersøge, om balancen kunne opnås både ved en formindskelse af udgifterne og en forøgelse af indtægterne. Regeringen har kun holdt sig til den sidste udvej, og det er det, oppositionen i dag bebrejder den. Det skal dog tilføjes, at både den ærede ordfører for socialdemokratiet under finanslovens første behandling og senere den højtærede finansminister og den højtærede økonomiminister meget klart har givet udtryk for, at det ikke er regeringens hensigt at ville indskrænke statens økonomiske aktivitet til fordel for den enkelte borgers økonomiske frihed.

Det kan derfor kun i én henseende være os en overraskelse nu at få disse 16 lovforslag lagt på bordet, og den overraskelse består i, at regeringen med sine stærkt socialistiske lovforslag ganske synes at have glemt, at den status den 22. september sidste år overgik fra at være en flertalsregering til at blive en regering med mindretalsvilkår. Man kunne næsten — for at bruge et af den højtærede finansministers egne udtryk — føle sig fristet til at sige, at den sikkerhed, hvormed regeringen i den givne situation har grebet til de socialistiske metoder for at søge sit dilemma løst, er omvendt proportional med dens muligheder for at få disse lovforslag vedtaget.

Inden jeg går over til en omtale af mit partis stilling til nogle af de enkelte lovforslag, som i dag her skal gives en

første principiel behandling — vi har ønsket at dele denne gennemgang ud til flere ordførere — vil jeg gerne benytte lejligheden til at fremkomme med nogle enkelte generelle betragtninger om årsagen til, at vort lands finanser er bragt i en så uheldig stilling, som tilfældet er.

For nogle dage siden skrev det konservative dagblad Berlingske Tidende i en leder, at det ikke var finansministeren, der havde hele ansvaret for krisen i statsfinanserne; andre — og her mente bladet andre politiske partier — havde også et ansvar at leve op til. Det er den højtærede finansministers mange gange gentagne bemærkninger om det fælles ansvar for de lovbestemte udgifter, der her har gjort sin virkning. Heller ikke jeg er upåvirket af finansministerens stadige søgen skjul bag det fælles lovgivningsansvar, selv om mit parti overordentlig mange gange kan melde hus forbi, fordi vi ikke vurderer de socialistiske metoder og teorier særlig højt, og fordi vi ikke — i en vis modsætning til andre borgerlige partier — søger kompromiset med nogen særlig forkærlighed.

Men når nu ansvaret for det fælles lovgivningsarbejde udnyttes med så megen flid og så megen dygtighed af den højtærede finansminister til at fordele ansvaret for den uheldige finanssituation mere eller mindre bort fra ham selv og hans parti og over på det anonyme fællesskab, så synes jeg, at dette fællesskab — i hvert fald hvad den ikke-socialistiske del af tinget angår, og her medregner jeg i dag gerne det radikale parti — skulle benytte den givne anledning til at nå frem til en mere konkret ansvarsplacering.

Det drejer sig her om begrebet „løbende budgetkontrol“, som jeg tidligere både i dagspressen og ved møder har været inde på, og som jeg i dag gennem aviserne til min glæde erfarer at det ærede konservative medlem hr. Lembourn tilslutter sig, ligesom også den ærede konservative ordfører i dag var inde på tanken. I egen interesse, og fordi et folketingsmedlem i sidste instans ikke kan undlade at tage stilling til et personligt ansvar, bør folketingsmedlemmerne forlange, at hvert enkelt lovforslag fremtidigt bliver ledsaget af en detaljeret redegørelse fra finansministeren for forslagets virkninger på statsbudgettet, om det be-

[Rimstad.]

tyder en udvidelse af de eksisterende rammer, og i bekræftende fald, hvorfra pengene da skal skaffes.

Som det er i dag, nævnes uden kommentarer af betydning i lovforslagenes bemærkninger i reglen kun et eller andet beløb, som antages at dække udgifterne. Ansvar for beløbets rigtighed ligger formentlig hos forslagsstilleren, der måske i 9 af 10 tilfælde er en minister. Den pågældendes kalkulationer bør til folketingets oplysning og som bilag til forslaget bemærkninger have en af finansministeriet afgiven rigtighedspåtegning ledsaget af den nævnte redegørelse for finansieringen.

Man vil sikkert indvende, at de omtalte oplysninger fremkommer i finansudvalget, hvad der muligvis i nogle tilfælde er rigtigt, men finansudvalget er ikke det folketing, som skal vedtage lovene, og som har ansvaret for dem. Det ansvar, som de 162 folketingsmedlemmer uden for finansudvalget påtager sig, er jo hverken større eller mindre end finansudvalgsmedlemmernes og må derfor medføre, at folketingsmedlemmerne bør være generelt lige så godt informeret som udvalgsmedlemmerne om det, de skal tage stilling til og ansvar for. Det er de ikke i dag, og jeg tror, at den her nævnte reform vil have en betydelig virkning over for den lethed, hvormed budgetudvidelser i dag kan finde vej gennem regeringskontorer og folketing. Jeg tror også, at det, at det enkelte folketingsmedlem får mulighed for bedre at følge med i lovforslagenes finansielle virkning på statsfinanserne, vil mane en regering og en finansminister til mere indgående at beskæftige sig med planlægning, end tilfældet er i dag. Det gælder både på kort sigt og på længere sigt.

På kort sigt er den fremgangsmåde, vi har oplevet i denne vinter med hensyn til finansernes behandling, præget af en vilkårlighed, der ikke har taget de store hensyn til landets eller befolkningens tarv. Et eksempel er den skattelettelse på 300 mill. kr., som regeringen gennem finanslovsforslaget i begyndelsen af december stillede i udsigt, da man havde brug for lidt smørelse til at få udsigten til de mange millioner fra den af finansministeren så højt besungne merværdiafgift til at glide ned. Allerede

midt i januar må denne splinternye afgiftsmetode fejes af bordet, fordi regeringen til sidst indrømmer, hvad alle hele tiden har vidst, at metoden er for kompliceret til at blive indført i et tempo, der i bedste fald ville kunne karakteriseres som over hals og hoved. Men samtidig ryger også skattelettelsen i papirkurven, fordi merværdiafgiftens afløser, den såkaldte buket, kun er en meget idéforladt samling af byrder lagt på befolkningens skuldre efter socialistiske principper, og hvori en skattelettelse ville indgå som en latterlighed, fordi den blot skulle opvejes med nye og endnu mere idéforladte byrder.

På lang sigt har der fra regeringens side manglet planlægning, forarbejder og studier ikke alene over merværdiafgiften, men også med hensyn til den skattereform, som regeringen så længe har forvekslet med kilde-skat, der er ganske uden interesse i denne forbindelse.

Det er ikke mærkeligt, at den højtærede finansminister nu er rådvild, hvilket tydeligt fremgår af hans blomsterdekoration her, der udmærker sig ved absolut ikke at indeholde laurbær til regeringen, for planlægning og gode råd går mærkværdigvis næsten altid hånd i hånd. Men vi har andre bebrejdelser at rette mod regeringen, når der er tale om politik på lang sigt.

Af den ærede konservative ordfører blev spørgsmålet om den totale mangel på forholdsregler til forøgelse af den private opsparing i dette lovkompleks meget stærkt understreget. Også vi finder denne mangel beskæmmende for regeringen, som ellers tit nok græder tårer, tørre tårer viser det sig, over den ringe private opsparing. Vi må derfor som betingelse for den beskedne støtte, vi vil være villige til at yde regeringens forslag — jeg skal senere komme tilbage til omfanget af denne støtte — forlange, at der i komplekset indføres en virkelig opsparingslovgivning, hvis formål skal være en kraftig øgelse af den private opsparing.

Inden for vort parti har vi i øvrigt følgende generelle synspunkter over for de 16 lovforslag.

Vi vil ikke gå med til at lægge nye byrder på produktionen. For os er det i den nuværende situation ikke kun et spørgsmål om at lette eksportproduktionen for nye

[Rimstad.]

byrder, men ud fra den sammenhæng, der er i produktionsproblemerne, er det hele produktionen, der skal gå fri.

Vi vil heller ikke gå med til, at midlertidige afgifter rammer tilfældigt eller med tilbagevirkende kraft, eller at sådanne afgifter kommer til at indvirke på beskæftigelsen eller på anvendelsen af allerede foretagne investeringer.

Vi har derimod ikke indvendinger imod, at de såkaldte afgiftsskatter øges, men vi tror, at det er begrænset, hvad der her kan hentes, fordi denne beskatning har nået et punkt, hvor et yderligere tryk vil virke salgshæmmende.

Vi er i øvrigt forbavsede over, at der fra regeringens side ikke er fremkommet forslag om forhøjelse af licensen på fjernsyn samtidig med forslagene om takstforhøjelserne i DSB og postvæsenet, og vi er også forundrede over, at der ikke er fundet en udvej for beskatning af de stærkt valutaforbrugende selskabsrejser. Vi er klar over, at en almindelig beskatning af turistrejser kan støde på vanskeligheder med hensyn til vore internationale aftaler, men for de særlige selskabsrejser burde denne afgift være mulig.

Om nogle af de enkelte lovforslag skal jeg i øvrigt anføre følgende.

Lovforslagene om afgifter på vin og tobak, der omfatter forlængede og nye afgifter på tilsammen ca. 200 mill. kr., kan vi tiltræde, selv om vi finder, at man kunne have fundet en anden byrdefordeling mellem vin og spiritus, således at spiritusbeskatningen var blevet øget noget og vinafgiften tilsvarende lettet.

Vi kan også gå med til en forhøjelse af vægtafgiften på personmotorkøretøjer og kombinerede køretøjer, hvilket vil indbringe 140 mill. kr., men vi vil ikke under nogen omstændigheder være med til en forhøjelse af benzinafgiften, hvis virkninger vil blive produktionshæmmende.

Ud fra de samme betragtninger kan vi heller ikke medvirke til en forøgelse af omsen, fordi en yderligere 1 pct. omsætningsafgift vil medføre så stor en uro i prisdannelsen, at produktion og beskæftigelse på en række områder kan lide skade derved i et omfang, som ikke står i forhold til det, som afgiften kan indbringe midler-

tidigt inden for det tidsrum, efter hvilket merværdiafgiften har mulighed for at komme ind i billedet. Heller ikke afgifterne på guld- og sølvvarer vil vi støtte, fordi de efter vor opfattelse rammer alt for tilfældigt.

Om afgiften på annoncer vil jeg gerne gøre lidt flere bemærkninger. Selv om man uden videre kan finde en sammenhæng mellem reklamering i al almindelighed og en uønsket forbrugsudvidelse, en sammenhæng, som dog måske er mindre stærk, end man umiddelbart vil være tilbøjelig til at tænke sig, så ønsker vi dog ikke inden for vort parti, at netop annoncer af samtlige reklamemedier skal være afgiftsbelastede. For det første er annoncer jo på ingen måde altid ensbetydende med reklame. De meget store annoncegrupper, der drejer sig om boliger, stillinger, enkeltkøb og enkelt salg, personlige annoncer og en lang række andre, opfylder samfundsmæssigt funktioner, som det vil være helt urimeligt at beskatte, fordi man af forbrugshæmmende grunde vil gøre reklamer afgiftspligtige. Heller ikke annoncer med reklame for statsministerens todfri tanker bør vel belægges med nogen afgift, men hertil kommer videre, at annoncer med reklamesigte så hyppigt har en forbrugsoplysende opgave, at en afgift på sådanne måtte kalde store betænkeligheder frem. Vort parti vil derfor heller ikke støtte dette forslag, som efter vor opfattelse er et af dem, der antyder den virkelige rådvildhed hos regeringen.

Heller ikke lovforslaget om elektricitetsafgiften kan vi støtte. Det er jo først og fremmest en afgift på produktionen, der her er tale om, og jeg kan forsikre den højtærede finansminister om, at det ikke er afgifter, som vil beskære konkurrenceevnen, vi i øjeblikket har brug for. Det skal indrømmes, at den danske industri har været betydelig dygtigere til at planlægge og rationalisere, end f. eks. den danske regering har været det, heldigvis, og det er en meget væsentlig grund til, at vi har haft den betydelige eksportstigning, som vi havde sidste år.

Men der er et forhold, der rider industrien som en mare, og det er udligningen af de stadig stigende lønninger i alle de mange tilfælde, hvor priserne på grund af konkurrencen ikke kan følge med op. Det gælder

[Rimstad.]

først og fremmest vor eksportproduktion, som prismæssigt er henvist til at tage vilkårene på verdensmarkedet, således som de nu engang er dér.

Det er vilkår, som f. eks. for rentens vedkommende stiller Danmark meget, meget ugunstigt. Her er det organisation, planlægning og rationalisering, der skal bære os igennem. Det har vi hidtil kunnet klare, men man må se i øjnene, at det tidspunkt snart indtræder, hvor f. eks. rationaliseringen vil gå meget langsommere, fordi næsten alt, som kunne udnyttes, er udnyttet. Derimod synes der i øjeblikket ingen tegn i sol og måne til, at lønstigningen er ved at retardere; tværtimod er som bekendt pristalsstigningen i 1964 det dobbelte af, hvad den var i 1963. Vi skal derfor ikke i denne samling af afgiftslovforslag have afgifter på produktionen. Det vil være alt for kortsigtet og alt for farligt. I øvrigt forekommer forslaget meget uheldigt i den forstand, at det diskriminerer elforbrugere over for gasforbrugere og forbrugere af andre energiformer.

Skal jeg altså gøre mit partis stilling op til de 16 afgiftsforslag, der tilsammen skulle indbringe små 1.500 mill. kr. i den betrængte statskasse, er resultatet, at vi kun kan gå med til afgifter på omkring 400 mill. kr. hidrørende fra tobaks- og spiritusafgifterne, vægtafgiften på motorkøretøjer og enkelte mindre takstforhøjelser. Hertil burde så efter vor mening komme en forhøjelse af fjernsynslicensen og en afgift på selskabsrejser til udlandet, der må kunne hjemtage et beløb på 200 mill. kr. Vi mener endvidere, at det krævede overskud, som den højtærede finansminister gav en så udførlig omtale i sin fremsættelsestale til disse afgiftsforslag, uden betænkeligheder af nogen art kan reduceres til 600 mill. kr.

Skulle finansministeren herudover have brug for foranstaltninger af forbrugsbegrænsende karakter, vil vi i vort parti ikke være fremmede over for tanken om at udskrive et tvangslån på 400 mill. kr. pålagt de samme indtægtsgrupper efter samme retningslinjer som det sidst udskrevne tvangslån og anvendt til opkøb af obligationer, der henlægges i lukket depot i nationalbanken. Man kan altså også kalde dette for et tvangskøb af obligationer med

staten som formidler. Lånets tilbagebetaling bør da selvfølgelig også ske helt eller delvis i obligationer.

Tilbage bliver da et udækket beløb på 500 mill. kr., inden vi når op på finansministerens 1.500 mill. kr. For dette beløbs vedkommende vil vi ikke anwise regeringen nogen form for erstatningsblomster til dens oprindelige elegante, men efter det, vi har hørt i dag, lidt pjuskede skattebuket. Vi vil gøre noget, der er meget bedre. Vi vil anwise en metode, hvorefter regeringen kan spare beløbet på det foreliggende budget, en metode, som med held benyttes inden for den moderne industri. Når man har færdigudviklet og kalkuleret et eller andet serieprodukt til for eks. en udsalgspris på 1.000 kr., aftrapper man projektet økonomisk ved at foranstalte den såkaldte 10 øres jagt. Hver eneste del, hvoraf det pågældende produkt består, bliver omhyggeligt gennemgået, vurderet, metodeundersøgt og så videre for at spare en 10-øre hist, en anden her og 2 dér i produktionen. Det plejer at være en meget lukrativ jagt, men den foregår altså efter brøkdeler af promiller af den samlede værdi.

Vi vil anbefale den højtærede finansminister at lade foretage en lignende jagt inden for det fremsatte statsbudget. Det vil ikke blive en jagt efter 10-ører som i det af mig nævnte eksempel, men, når samme størrelsesforhold skal overholdes, en jagt efter 1.000 kr. ad gangen, og beløbet, der skal findes, udgør altså 500 mill. kr. eller mindre end 4 pct. af det samlede statsbudget. Det er en størrelsesorden, som absolut ikke bør give den højtærede finansministers kuldegysning. Vi kan oven i købet anwise ham startstedet for jagtens begyndelse. Hvorfor ikke begynde dér, hvor den regering, der under ingen omstændigheder vil kaldes ødsel med skatteydernes penge, har uddelt 20.000 kr. årlig i 3 år til en forfatterunderstøttelse, hvor den pågældende formentlig som erstatning for en rigtig pegasus kan holde Københavns dyreste og længste sportsvogn i sin stald? På det sted er der allerede 60 points hjemme.

Tør man ønske den højtærede finansminister en god jagt!

Johan Asmussen: Jeg skal på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger om de re-